

Asia: VN/14657/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Turun kaupunki kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto valmisteilla olevaan lakiluonnokseen.

1. Yleiset huomiot

Turun kaupunki pitää lakiesityksen tavoitteita maahanmuuttajataustaisten perheiden kotoutumisen, vanhempien työllistymisen ja lasten varhaiskasvatukseen osallistumisen edistämisestä kannatettavina ja yhteiskunnallisesti tärkeinä. Tavoitteet ovat linjassa Turun pormestariohjelman 2025–2029 kirjausten kanssa, joissa korostetaan työllisyyden vahvistamista, kotoutumisen edistämistä ja maahanmuuttajataustaisten lasten varhaiskasvatuksen osallistumisasteen lisäämistä. Turun kaupunki kuitenkin painottaa, että esityksen ehdotetussa toimeenpanossa ja resursoinnissa on edelleen merkittäviä kysymyksiä ratkaistavana, jotta uudistus voidaan toteuttaa hallitusti, lapsen edun mukaisesti ja kunnalliset palvelut turvaten.

Lakiluonnoksen pykälässä 2 esitettyjen määritelmien osalta Turun kaupungilla ei ole lausuttavaa. Pykälään 3 oikeus kotihoidon tukeen Turun kaupunki toteaa, että kotihoidon tuen ja kunnan järjestämään varhaiskasvatukseen osallistumisen ei tulisi olla vaihtoehtoisia. Varhaiskasvatus on lapsen oikeus, ja kotihoidon tuella tarkoitetaan huoltajalle maksettavaa tukea lapsen hoidon järjestämiseksi.

Turun kaupunki myös katsoo, että kotihoidon tukea koskevaa sääntelyä tulisi tarkastella osana laajempaa perhe-etuuksien, varhaiskasvatusjärjestelmän sekä maahanmuuttajien työllistymis- ja kotoutumispalveluiden kokonaisuutta ja niiden sujuvaa yhteensovittamista.

2. Vaikutukset kotoutumiseen ja varhaiskasvatukseen

Esityksellä tavoitellaan hiljattain maahan tulleiden pienten lasten vanhempien nopeampaa kotoutumista ja työllistymistä sekä lasten integroitumista varhaiskasvatukseen. Lakiluonnoksen mukaan kotihoidon tukea ei makseta, jos perheen 19 vuotta täyttänyt henkilö on asunut Suomessa alle kolme vuotta. Turun kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että uudistuksen vaikutusarviot perustuvat monilta osin epävarmoihin oletuksiin, ja todelliset vaikutukset esimerkiksi varhaiskasvatuksen kysyntään ja tätä kautta kuntien kustannuksiin voivat olla huomattavia.

Turussa on tavoitteena varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrän kasvattaminen ja muutos tukisi tätä tavoitetta. Varhainen osallistuminen varhaiskasvatukseen tukee kielenkehitystä ja yhteiskuntaan integroitumista. Ehdotetut muutokset voisivat vahvistaa lapsen oikeutta hyvinvointiin ja yksilölliseen kasvuun. Kuitenkin on varmistettava, että lapsimäärien kasvu tapahtuu hallitusti ja että palveluiden laatu ja henkilöstöresurssit pysyvät riittävinä.

Lakiehdotuksessa todetaan, että maahanmuuttajaperheiden lasten on katsottu hyötyvän varhaiskasvatuksesta erityisesti kielen oppimisen kannalta. Esimerkiksi kielenkehityksen tai sosio-emotionaaliset vaikeudet voidaan tunnistaa kuitenkin vasta lapsen toisen ikävuoden lopulla. Turun kaupunki huomauttaa, että lausuntoluonnoksessa ei ole riittävästi arvioitu varhaiskasvatuksen hyötyjä 9kk- 2-vuotiaiden lasten kielen kehityksen ja varhaisen tuen näkökulmasta, eikä lapsen oman äidinkielen ja monikielisuuden merkitystä ole huomioitu.

Turun kaupunki korostaa, että varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostotavoitteen rinnalla on turvattava myös varhaiskasvatuksen laatu, riittävät henkilöstöresurssit ja ammatillinen osaaminen. Varhaiskasvatukseen osallistuvan monikielisen lapsen kielenkehitys edellyttää jatkuvaa, tavoitteellista tukea ja riittäviä pedagogisia resursseja myös varhaiskasvatuksessa. Lisäksi on tärkeää huomioida lapsen oman äidinkielen ja monikielisuuden tukeminen osana lapsen kokonaisvaltaista kehitystä ja identiteetin vahvistumista.

Turun työllisyys- ja yrittäjyyspalveluiden kotoutumispalveluiden asiakkaiden työvoimapolitiittisen kotoutumiskoulutuksen aloittamatta jättämisen suurin yksittäinen syy on ollut, että kotivanhempi ei ole saanut varhaiskasvatuspaikkaa riittävän läheltä kotia, jotta kulkeminen päivähoitoon ja koulutukseen mahdollistuisi. Näin ollen on turvattava riittävät resurssit ja mahdollisuudet varhaiskasvatuspaikkojen kohdentamiseksi alueellisesti.

Kunnissa on jo järjestetty erilaisia kotoutumispalveluita erityisesti nyt uudistuksen piirissä olevalle kohderyhmälle. Turussa on esimerkiksi järjestetty kotouttavaa toimintaa muunkielisille kotivanhemmille, erityisesti kotihoidon tuen piirissä oleville äideille. Suomen kielen opetuksen lisäksi äidit ovat saaneet ohjausta koulutukseen ja työelämään liittyen. Lastenhoidossa on huomioitu erityisesti kielenkehitys ja kotoutuminen, ja toiminnan keskeisenä tavoitteena on ollut myös madaltaa kynnystä kunnalliseen varhaiskasvatukseen osallistumisessa. Vuosina 2023–2025 suurin osa toimintaan osallistuneista siirtyi työllisyyspalveluihin ja kohderyhmän lapset varhaiskasvatuksen

piiriin lapsen täytettyä kaksi vuotta. Toiminta on siis ollut tuloksellista ja vaikuttavaa. Vaikuttavuutta on mitattu muun muassa äitien suomen kielen kehittymisenä ja osallistumisasteella.

Kohderyhmän järjestelmällistä tavoittamista on parantanut vuoden 2025 alusta käyttöön otettu kotihoidon tuen saajien tietolista (KELMU-järjestelmä), jonka avulla kunta on voinut kohdentaa palveluja systemaattisemmin ja tavoittaa kotona olevat vanhemmat tehokkaasti. Uudistuksen myötä riskinä on, että ilman kotihoidontukea lasta kotiin hoitavia vanhempia ei enää tavoiteta, eikä saada esimerkiksi vaikuttaviksi koettujen palvelujen piiriin.

Vuoden 2025 alussa voimaan tulleen kotoutumislain myötä kuntien mahdollisuudet tavoittaa kotihoidon tuen piirissä olevat maahanmuuttajavanhemmat ovat parantuneet. Laki laajensi osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin kohderyhmää koskemaan myös kotihoidon tuen saajia, ja Kansaneläkelaitokselle asetettiin velvollisuus luovuttaa tiedot heistä kunnille. Näin kunnat ovat voineet ohjata vanhempia kotoutumista, kielitaitoa ja työllistymistä tukeviin palveluihin jo varhaisessa vaiheessa.

Turun kaupunki korostaa, että edellä mainitut kotoutumislain muutokset ovat olleet voimassa vasta lyhyen aikaa, eikä niiden vaikuttavuutta ole vielä arvioitu. Nyt esitetty lakimuutos toteutetaan ennen näiden uudistusten tulosten seurantaan, mikä heikentää kokonaisuuden arvioitavuutta ja voi johtaa päällekkäisiin tai osittain ristiriitaisiin toimenpiteisiin. Turun kaupunki pitää tärkeänä, että ennen laajempien muutosten toimeenpanoa arvioidaan ensin jo käynnissä olevien lakimuutosten ja kuntien toimenpiteiden vaikutukset kotoutumisen ja työllistymisen edistämiseen.

3. Perheiden asema ja tasa-arvo

Lakiehdotuksessa esitetään, että kotihoidon tuen maksamisen edellytykseksi säädettäisiin kolmen vuoden asumisaikavaatimus perheen molemmille vanhemmille. Yhden vanhemman perheissä asumisaikavaatimus koskisi lapsen kanssa asuvaa vanhempaa. Asumisaikavaatimuksen täyttymistä edellytettäisiin myös lapsen kanssa asuvalta muulta huoltajalta sekä vanhemman tai muun huoltajan yhteistaloudessa asuvalta puolisolta. Ehdotuksen mukaan kotihoidon tukea ei siis lähtökohtaisesti maksettaisi, jos lapsen perheeseen kuuluva vanhempi tai muu huoltaja tai vanhemman tai muun huoltajan kanssa yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa elävä henkilö on asunut Suomessa alle kolme vuotta 16 vuotta täytettyään. Lakiluonnos asettaa perheet erilaiseen asemaan Suomessa asutun ajan perusteella ja kaventaa alle kolmevuotiaan lapsen hoidon järjestämisen valinnanvapautta niissä perheissä, joissa ehdot eivät täyty.

Ehdotus kohdistuu pääasiallisesti naisiin, sillä kotihoidon tuen saajista yli 90 prosenttia on naisia. Toisaalta ehdotuksella voi olla myönteinen vaikutus naisten taloudelliseen tilanteeseen ja autonomiaan, mikäli kohderyhmän koulutus- ja työllistymispolkuja saadaan vahvistettua.

Lakiuudistuksen haasteena on, että erityisen heikoimmassa asemassa olevat naiset, voivat syrjäytyä uudistuksen seurauksena yhä vahvemmin, mikäli he tippuvat palveluiden piiristä. Lakiehdotuksen vaikutusarvioissa todetaan, että kotona lasta ilman etuutta hoitava vanhempi olisi lähtökohtaisesti taloudellisesti riippuvainen toisesta vanhemmasta. Lisäksi naisten puutteellinen kielitaito voisi johtaa siihen, että vastuu omien ja perheen asioiden hoitamisesta saattaa jäädä pääasiallisesti toisen kielitaitoisemman vanhemman velvollisuudeksi.

Turun kaupunki katsookin, että lain toimeenpanossa tulee erityisesti varmistaa, etteivät kaikkein heikoimmassa asemassa olevat maahanmuuttajanaiset jää ilman tukea, palveluja tai toimeentuloa.

Kaikki kotoutumisaikaiset asiakkaat tulisi tavoittaa ja heille tulisi laatia palvelutarpeen arvio, jotta heidät voidaan ohjata palveluihin ja antaa tietoa mahdollisuuksista ja oikeuksista.

Mahdollisesti, nämä palveluiden ulkopuolelle jäävät kotivanhemmat, ovat juuri niitä pääosin äitejä, jotka muutoinkin jäisivät hoitamaan lasta kotiin kolmevuotiaaksi asti. Lisäksi näiden perheiden lapsiluku on usein suuri. Turun kaupunki huomauttaakin, että tässä suhteessa lakiuudistus tavoittaa vain marginaalisen ryhmän, koska lakisääteinen kotoutumisaika on voinut jo monen vanhemman kohdalla päättyä. Jotta lakiuudistuksen tavoitteet vanhempien ja lasten kotoutumisen edistämiseksi toteutuisivat, tulisi lain kohdistua myös kotoutumisajan päättäneisiin, joita ei tässä mallissa ollenkaan huomioidu.

Peruskouluissa on havaittu, että maahanmuuttajataustaisten perheiden lasten kotimaisenkielentaito voi olla puutteellinen koulun alkaessa. Tähän on pyritty vastaamaan varhaiskasvatuksen osallistumisastetta nostamalla. Suomessa kuitenkin lähes 90 prosenttia perheistä hoitaa lasta kotona ainakin jonkin aikaa vanhempainvapaan jälkeen, ja lapsi aloittaa varhaiskasvatuksessa keskimäärin 1,5–2 vuoden iässä. Turun kaupunki katsoo, että peruskoulun aloittavien lasten kielitaidon vahvistamiseksi tulisi mahdollisesti laajemminkin arvioida kotihoidon tuen käytön rajoittamista yli kolmevuotiaiden lasten osalta.

4. Kuntien toimeenpano ja resurssit

Turun kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että kuntien taloudellinen liikkumavara on heikentynyt samaan aikaan, kun niille on siirtynyt uusia vastuita muun muassa kotoutumisen ja työllisyyspalveluiden järjestämisessä. Lisäksi kuntien kustannusvastuita työttömyysturvasta ja nuorten toimeentulotuesta on kasvatettu tai tullaan kasvattamaan merkittävästi. Valtion kunnille maksamia kotoutumisen laskennallisia korvauksia on päätetty leikata 58 miljoonaa euroa vuonna 2025 ja 52 miljoonaa euroa vuonna 2026, minkä lisäksi valtiosuuksiin kohdistuu yleisiä vähennyksiä vuosina 2025–2027. Tämä lisää painetta kuntatalouteen ja vaikeuttaa uudistuksen toimeenpanoa erityisesti varhaiskasvatuksen, kielikoulutuksen ja kotoutumispalvelujen riittävän resursoinnin osalta. Turun kaupunki korostaa, että valtion tulee turvata kunnille täysimääräinen kompensatio kasvavista tehtävistä ja kustannuksista, jotta lain tavoitteet voidaan saavuttaa laadukkaasti.

Kunnat tarvitsevat riittävästi toimeenpanoaikaa, jotta ne voivat vastata varhaiskasvatuksen kysynnän kasvuun. Lakiesityksen vaikutusarviot pohjautuvat vuoden 2024 tietoihin, mutta niihin liittyy merkittäviä epävarmuuksia muun muassa maahanmuuton määrän kehityksen ja alueellisen painotuksen suhteen.

Lakiesityksen mukaan valtio korvaa täysimääräisesti esitetystä muutoksesta kunnille syntyvät varhaiskasvatuksen lisäkustannukset kuntien valtionosuuksina. Turun kaupunki kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nopea lisääntyminen ja tästä seuraava lapsimäärän kasvu aiheuttaa myös tarpeita tilainvestoinneille sekä henkilöstökustannuksia, joita ei tulla täysimääräisesti korvaamaan. Lakiesitys tuo myös työvoimaviranomaisen palveluihin oletettavasti erittäin haastavassa työmarkkina-asemassa olevia uusia asiakkaita, joiden työllistyminen vaatii runsaasti tehostettuihin toimiin kohdistettavia resursseja.

Suurin osa uudistuksen johdosta varhaiskasvatuksen piiriin tulevista lapsista on alle 3-vuotiaita, joiden varhaiskasvatus kuuluu lain mukaan tiukemmin säädellyn henkilöstömitoituksen piiriin ja edellyttää siten enemmän henkilökuntaa. Lakiesityksen vaikutusarvioiden mukaan uudistuksen täydet vaikutukset tulevat voimaan vuodesta 2030 alkaen. Samana vuonna myös varhaiskasvatuslaista johtuvat henkilöstön kelpoisuus- ja henkilöstömitoitussäädökset tiukentuvat. Turussa on jo nyt pula kelpoisesta henkilöstöstä varhaiskasvatuksessa, ja sen ennustetaan pahenevan lapsimäärän kasvaessa ja uusien kelpoisuusvaatimusten tullessa voimaan. Uudistuksen toimeenpano vaatiikin realistista aikataulua, lisäresursseja sekä valtakunnallista tukea varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuuden turvaamiseksi.

Lakiesityksen vaikutusarvioihin kohdistuu merkittäviä epävarmuuksia, mikä hankaloittaa lisääntyvän palvelu- ja henkilöstötarpeen arviointia. Turun kaupunki kiinnittää huomiota siihen, että uudistuksen vaikutuksia tulisi kaupunkikohtaisuuden lisäksi kyetä arvioimaan myös aluekohtaisesti, jotta palvelutarpeen kasvuun ja resurssien riittävyyteen voidaan varautua. Oletettavissa on, että esityksen vaikutukset kohdistuvat myös kaupunkien sisällä painotetusti tietyille alueille ja kohdentuvasti lisääntyvään lapsimäärään ei ole kyetty tältä osin palveluverkkosuunnittelussa varautumaan. Tällöin esimerkiksi varhaiskasvatuksen järjestäminen lähipäiväkodissa ei välttämättä ole mahdollista.

Lisäksi on varmistettava, että myös työllisyys- ja kotoutumispalvelut saavat riittävän rahoituksen ja tuen, jotta uudistuksen kohderyhmä voidaan tavoittaa ja ohjata tarkoituksenmukaisiin palveluihin. Erityisen tärkeänä huomioitava erityiskohderyhmänä ovat maahanmuuttajaäidit. Vuoden 2025 alusta kotoutumisen kokonaisvastuu on siirtynyt kunnille ja samaan aikaan valtio on leikannut kotoutumisrahoitusta. Lakiuudistuksen kokonaisvaikutukset tulevat lisäämään kunnan rahoitustarpeita muun muassa hallinnollisen työn lisääntymisenä, kotoutumiskoulutuksen järjestämisessä ja mahdollisissa kuntaosuusmaksuissa työttömyyden perusteella. Lisäksi tulee huomioida, että työnhakija-asiakkaaksi siirtyvät asiakkuudet ovat haastavammassa työmarkkina-asemassa olevia työnhakijoita, joiden palvelutarpeisiin tulee pystyä vastaamaan ja tähän tulee turvata riittävät resurssit.

5. Segregaation riski ja vaihtoehtoiset ratkaisut

Lakiluonnoksen vaikutusarvioiden mukaan noin puolet niistä perheistä, joita uudistus koskisi, toimisi ehdotetun mallin mukaisesti ja siirtyisi työhön, koulutukseen tai toisi lapsensa varhaiskasvatukseen. Arviolta toinen puoli jäisi kuitenkin kotiin hoitamaan lapsia, vaikka kotihoidontukea ei enää saisi. Tämä jakautuminen korostaa tarvetta seurata uudistuksen vaikutuksia ja kohdentaa tukitoimia myös niille, joiden kotoutuminen tai työllistyminen ei etene toivotulla tavalla.

Vaikutusarviot ovat tässä kohtaa hyvinkin suuntaa antavia ja niiden perusteella on lähes mahdotonta ennakoita, tuleeko kotihoidontuen piiristä poistuvien valinnoissa olemaan merkittäviä eroja esimerkiksi eri maahanmuuttaja- tai kieliryhmien välillä. Näillä valinnoilla on myös alueellisen palvelutarpeen kannalta hyvin hankalasti ennakoitavia vaikutuksia.

Yhteisöillä on mahdollisuus myös etsiä vaihtoehtoisia ratkaisuja lasten hoitoon varhaiskasvatukseen osallistumisen sijaan, kuten yksityisen hoidon tukea tai perhepäivähoitoa. Tätä omaa tuotantoa on syytä arvioida tarkasti, jottei segregaation riski kasva entisestään ja pohtia miten sitä voidaan ehkäistä. Uudistuksen tavoitteiden mukaista ei ole, että maahanmuuttajataustaisten lasten hoito eriytyy entisestään.

Turun kaupunki kiinnittää myös huomiota huoleen siitä, että uudistuksen takia tiettyjen segregaatiovaarassa olevien ryhmien, kuten kotiin lasta ilman tukeakin hoitamaan jäävien, tavoittaminen hankaloituu. Kotihoidon tuen leikkaus ei saa johtaa siihen, että vanhemmat jäävät kotiin ilman tukea ja palveluita, mikä lisää segregaation riskiä. Tätä riskikehitystä tukee tutkimustieto (esim. Perhevapaat ja työn ja perheen yhteensovittaminen muuttuvassa työelämässä -tutkimus, 2024) siitä, että vanhemmat perustelevat kotihoidon tuen käyttöä nimenomaan lapsilähtöisillä syillä. Lakiluonnoksessa ei kuitenkaan käsitellä lainkaan perheiden erilaisia syitä käyttää lasten kotihoidon tukea. Keskeistä on, että kuntien tulisi edelleenkin voida tavoittaa tämä kohderyhmä, jotta näille asiakkaille voidaan järjestää esimerkiksi kotoutumispalveluita.

6. Budjetointi ja aikataulu

Lain on ehdotettu tulevan voimaan keskellä vuotta eli 1.7.2026. Ehdotettu nopea voimaantulo on ongelmallista, koska kaupunkien ensi vuoden talouden- ja toiminnan suunnitteluprosessit ovat jo pitkällä, eikä näin mittavaan muutokseen ole ollut mahdollista varautua.

Turun kaupunki ehdottaa, että lain voimaantuloa siirretään vähintään vuoden 2027 alkuun, jotta kunnilla on riittävästi aikaa valmistautua muutokseen, varmistaa tarvittavat resurssit ja huomioida kustannukset budjetoinnissa.

7. Työllistymispalvelut ja vaikutukset vanhempiin

Arvioita kotihoidontuella tippuvien vanhempien työllistymispotentiaalista ei ole saatavilla. Todennäköisesti työttömiksi työnhakijoiksi tulee kuitenkin henkilöitä, joiden kouluttautumis- ja työllistymismahdollisuudet ovat keskivertoa heikommat esimerkiksi puutteellisen kielitaidon takia, mikä lisää kaupungin kustannuksia.

Turun kaupunki painottaa, että muutoksen yhteydessä olisi tärkeää, että työllistymispalveluiden piiriin tuleva erityiskohderyhmä huomioitaisiin erityistoimien kohteena, ja sen tukemiseksi tulisi suunnitella kohdennettuja palveluja sekä kansallisia hankkeita lisärahoituksen turvin. Lisärahoituksella voidaan vahvistaa maahanmuuttajavanhempien kielitaitoa, koulutuspolkuja ja työelämävalmiuksia yhteistyössä kuntien ja valtionhallinnon kanssa.

Lakimuutos tulee asettamaan perheet eriarvoiseen asemaan ja kaventaa mahdollisuutta valinnanvapauteen suhteessa maassaoloaikaan ja lähtömaahan. Lakimuutokset vaikutukset tulevat olemaan marginaalisia suhteessa tavoitteisiin. Lakiluonnoksessa todetaan, että maahanmuuttajilla pitkät lasten kotihoidon kaudet ovat suhteessa hieman muuta väestöä yleisempiä. Toisaalta lakiehdotuksessa todetaan, että maahanmuuttajataustaisten naisten työllisyys on kehittynyt erityisen positiivisesti viimeisen 10 vuoden aikana ja kotihoidontuen käyttö laskenut viime vuosina kaikilla käyttäjäryhmillä.

8. Kehitysehdotukset

- Kunnille tulee taata riittävä toimeenpano-aika ja resurssit varhaiskasvatuksen kysynnän kasvuun vastaamiseksi sekä kohderyhmälle sopivien kotoutumis- ja työllistymispalveluiden varmistamiseksi. Uudistuksen voimaantulo tulee siirtää vähintään vuoteen 2027, jotta kunnilla on mahdollisuus varautua muutoksen taloudellisiin ja toiminnallisiin vaikutuksiin.
- Uudistuksen takia lisääntyvät investointi- ja henkilöstökustannukset tulee huomioida täysimääräisesti valtion korvausjärjestelmässä.
- Segregaation riskiä tulee arvioida ja ehkäistä aktiivisin ja yhteensovittavin toimin
- Kotihoidontukea koskevaa sääntelyä tulisi tarkastella osana laajempaa perhe-etuuksien, varhaiskasvatusjärjestelmän sekä maahanmuuttajien työllistymis- ja kotoutumispalveluiden kokonaisuutta ja niiden sujuvaa yhteensovittamista. Nyt voimaan on tullut useita muutoksia, joiden yhteisvaikutukset ovat vielä epäselviä.
- Työllistymispalveluihin tulee varata lisärahoitusta ja kehittää räätälöityjä tukitoimia uudistuksen takia palveluiden piiriin siirtyvälle kohderyhmälle. Tämä voi sisältää esimerkiksi kansallisia hankkeita, joissa tuetaan maahanmuuttajavanhempien kielitaitoa, koulutukseen siirtymistä ja työelämävalmiuksia.
- Maahanmuuttajavanhempien, erityisesti äitien, kotoutumisen tukemista ja yhdenvertaisuuden edistämistä tulee vahvistaa kunnan ja valtion yhteistyönä. Työlle tulee suunnata riittävät resurssit ja varmistaa, että toimet tavoittavat myös ne vanhemmat, jotka jäävät kotiin hoitamaan lasta ilman

kotihoidontukea sekä ne, joiden osalta maassaoloaikavaatimus on jo täyttynyt. Tämän tueksi tulee luoda kansalliset tiedonsaannin ja tavoittamisen mallit, joiden avulla kunnilla on mahdollisuus tavoittaa kohderyhmä systemaattisesti ja ohjata heidät kotoutumista ja työllistymistä edistävien palveluiden piiriin.

- Lapsen oman äidinkielen ja monikielisyyden kehitystä tulee tukea varhaiskasvatuksessa osana lapsen kielellistä ja kulttuurista identiteettiä sekä oppimisen edellytyksiä. Tälle työlle tulee varata myös riittävät resurssit.
- Kotoutumistoiminnan vaikuttavuutta ja osallistumisen kannustimia tulee vahvistaa kehittämällä seuranta- ja arviointimenetelmiä, joilla voidaan osoittaa palveluiden tuloksellisuus.
- Kunnille on turvattava riittävä rahoitus ja henkilöstöresurssit vastaamaan varhaiskasvatuksen ja kotoutumis- ja työllisyyspalveluiden kasvavaan kysyntään, jotta uudistuksen tavoitteet voidaan saavuttaa laadukkaasti.

Yhteenveto

Turun kaupunki pitää lakiesityksen tavoitteita kotoutumisen, työllistymisen ja lasten varhaiskasvatukseen osallistumisen edistämiseksi kannatettavina ja toteaa, että ne ovat linjassa kaupungin strategisten tavoitteiden kanssa. On kuitenkin tärkeää, että uudistuksen toimeenpanoon varataan riittävästi aikaa ja resursseja, jotta muutos voidaan toteuttaa hallitusti ja lapsen etu turvaten. Lakiesityksen toimeenpano edellyttää tiivistä yhteistyötä valtion ja kuntien välillä sekä riittävää rahoitusta varhaiskasvatuksen, kotoutumispalvelujen ja työllistymistä tukevien toimien vahvistamiseen. Myös järjestelmän valuviat tulee pyrkiä korjaamaan.

Turun kaupunki korostaa, että onnistunut uudistus edellyttää kokonaisvaltaista tarkastelua, jossa perhe-etuudet, kotoutumispalvelut ja varhaiskasvatus muodostavat lapsen ja perheen näkökulmasta eheän palveluketjun. Erityistä huomiota tulee kiinnittää haavoittuvassa asemassa olevien vanhempien tukemiseen, laadukkaan varhaiskasvatuksen resursointiin sekä siihen, että myös kotoutumisajan päättäneet perheet tavoitetaan ja he saavat tarvitsemansa tuen. Näillä toimenpiteillä voidaan varmistaa, että lakimuutoksen tavoitteet kotoutumisen, yhdenvertaisuuden ja lasten hyvinvoinnin vahvistamiseksi toteutuvat käytännössä.

Hietapohja Marika

Turun kaupunki - Kaupunginhallitus 10.11.2025 § 387